GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

e unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior
Românĭa şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 195. *Sâmbătă, 5 (17) Septemvre.* 1887.

Braşovŭ, 4 Septemvre 1887.

In ḍilele aceste a fostŭ mare consiliu de miniştrii în Peşta. In acestŭ consiliu s'a discutatŭ proiectulŭ de budgetŭ ce va fi a se presenta viitórei diete. Se asigură că guvernulŭ a pregătitŭ mai multe proiecte de lege, carĭ au de scopŭ a urca veniturile statului, dér *deocamdată* fără a se urca dările. Prin aceste proiecte şi prin reforma impositului pe spirtŭ guvernanţii credŭ că vorŭ dobêndi unŭ bilanţŭ mai favorabilŭ, *décă* nu se vorŭ urca din nou cheltuielile pentru armată. Se mai ḍice, că în urma nouelorŭ mĕsurĭ financiare proiectulŭ de conversiune va remâné încă câtva timpŭ neesecutatŭ.

Eată în puţine cuvinte noulŭ buletinŭ alŭ stărei financiare a statului, ce-lŭ aducŭ la cunoscinţa publică foile oficióse. Elŭ nu este de natură de a inspira contribuabililorŭ încredere şi linişte. Asigurarea, că „deocamdată“ nu se vorŭ urca dările şi că bilanţulŭ va devenì mai bunŭ, „décă“ nu se vorŭ cere nouĕ cheltuelĭ pentru armată, este a se considera mai multŭ ca unŭ avertismentŭ datŭ poporaţiunei, ca sĕ fiă gata a întîmpina nouĕ sarcinĭ.

Dér orĭ se va împlinì orĭ nu speranţa oficioşilorŭ, faptŭ este şi rĕmâne, că dela popórele acestui statŭ se cerŭ din anŭ în anŭ mai multe jertfe şi că în schimbŭ li-se dă din ce în ce mai puţinŭ.

Potŭ sĕ declameze foile ungurescĭ câtŭ vorŭ voì despre întărirea ideii de „statŭ maghiarŭ“ şi despre marele progrese ale maghiarismului, căcĭ totuşĭ în cele din urmă numai cifrele recĭ vorbescŭ, cifrele negative din budgetŭ şi crestăturile de pe răboşulŭ popórelorŭ.

In timpulŭ din urmă poporulŭ maghiarŭ este amăgitŭ de conducĕtorii sĕĭ cu nouĕ ilusiunĭ. Se propagă în sînulŭ lui sistematicesce ideĭ false şi speranţe deşerte. I se spune ḍilnicŭ, că ca Maghiarulŭ nu mai este altă naţiă pe lume, şi că de aceea tóte naţiile dimprejurŭ trebue sĕ i se închine lui, culturei lui, limbei lui, datinelorŭ şi obiceiurilorŭ lui şi sĕ le îmbrăţişeze ca sĕ pótă fi fericite pe acestŭ pămêntŭ.

I se spune poporului maghiarŭ, că elŭ n'are a se teme de nimicŭ, că în aceste ţĕrĭ au încetatŭ tóte diverginţele şi nemulţămirile dintre popóre, că aicĭ tóte pórtă timbrulŭ maghiarŭ, ér numai în Austria suntŭ lupte de naţionalitate, numai acolo lupta popórelorŭ a luatŭ unŭ caracterŭ periculosŭ statului.

Se strigă în gura mare, că Ungurii n'au de a face decâtŭ „cu câţĭva agitatorĭ,“ contra cărora ei arŭ trebui sĕ apere statulŭ.

Dér, pe când se proclamă acésta, se face apelŭ la sprijinulŭ întregei societăţĭ maghiare „care cu ochii veghiătorĭ şi cu braţulŭ ei îngrijitorŭ cantă a influinţa şi pe acele cărărĭ, pe unde statulŭ nu póte ajunge.“ („Pesti Naplo“ dela 6 Sept. a. c.)

Totŭ numai pentru cei „câţĭva agitatorĭ“ află de bine „atotputerniculŭ“ guvernŭ unguresců a consilia pe capulŭ statului ca sĕ admonieze mereu pe supuşii sĕĭ de altă limbă, sĕ fiă cu „sentimente patriotice“ şi sĕ cultive „frăţésca înţelegere“ cu cei dela putere.

Mĕsurile ce se iau astfelŭ de guvernŭ şi de întréga societate maghiară pentru influinţarea popórelorŭ nemaghiare nu stau în nicĭ o proporţiune cu însemnătatea unorŭ pretinşĭ „agitatorĭ singuraticĭ“, carĭ arŭ amenința statulŭ.

E învederatŭ dér, că décă întregŭ aparatulŭ statului şi chiar înfluinţa societăţii maghiare se pune în mişcare contra „câtorva ómenĭ,“ aceştia trebue sĕ aibă o mare putere, care numai în nemulţămirea generală a popórelorŭ îşĭ póte afla rădăcina.

Nemulţămirea esistă dér şi cresce pe ḍi ce merge între popórele Ardealului şi ale Ţĕrei ungurescĭ, şi Ungurilorŭ le póte succede încă câtva timpŭ de a o înăbuşi şi a împedeca manifestarea ei mai puternică, dér nu le va succede nicĭodată a o delătura pe calea pe care au apucatŭ şi cu politica violentă ce o urmărescŭ, precum ne îndoimŭ că le va succede a restabili vre-odată echilibrulŭ în finanţele statului cu administraţia destrăbălată şi părtinitóre de aḍĭ.

Afacerea Lucaciu.

In numĕrulŭ de erĭ amŭ publicatŭ decisiunea Tablei r. din Pesta, care aprobă arestarea d-lui Vasiliu Lucaciu. Astăḍĭ dămŭ după foile ungurescĭ raportulŭ ce a premersŭ acelei decisiunĭ care e următorulŭ:

Dr. Vasiliu Lucaciu, preotŭ gr. cat. în Sisiescĭ, se întórse acasă înainte de alegerile dietale în Iunie a. c. dela conferinţa din Sibiiu a alegĕtorilorŭ românĭ şi cu încuviinţarea autorităţii convocà la Tĕuţĭ o adunare poporală, în care referà despre misiunea sa şi despre hotărîrea luată în Sibiiu, care culminéză în aceea, ca alegĕtorii de naţionalitate română sĕ nu ia parte la alegerĭ. Solgăbirĕuĭŭ Geza Boszormenyi, care a funcţionatŭ la acéstă adunare poporală ca representantŭ alŭ autorităţii, nu pricepe nicĭ o vorbă românéscă şi aşa s'a putută întêmpla, ca Lucaciu sĕ se abată dela programulŭ anunţatŭ şi sé ţină o vorbire aţiţătóre îndreptată contra statului unguresců. Câteva ḍile dupa acéstă întêmplare, numeroşĭ Românĭ cu simţĕminte patriotice carĭ au luatŭ parte la adunare, făcură arĕtare în scris la fişpanulŭ comitatului Sătmarŭ contra lui Lucaciu, pe care-lŭ desemnară ca pe unŭ amărîtŭ duşmanŭ alŭ statului unguresců şi ca pe celŭ mai blăstĕmatŭ contrarŭ alŭ ungurismului. Lucaciu sĕ fi ḍisŭ — după cum arată denunţarea — în raportulŭ sĕu între altele: „Nu vedeţĭ, câtŭ sunteţĭ de apĕsaţĭ? Inzadarŭ vĕ adresaţĭ la autorităţĭ cu plângerile vóstre, aflaţĭ numai urechĭ surde, orĭ în celŭ mai bunŭ casŭ vĕ ḍice: Sĕ péră miserabilulŭ Românŭ! Legile nóstre sfinţite bisericescĭ le calcă Ungurii în picióre, ei vreau sĕ le răpéscă Româniloră credinţa şi naţionalitatea lorŭ. Dér nu vĕ temeţĭ, în curêndŭ va sosi multŭ doritulŭ momentŭ, când vomŭ da unŭ semnŭ de viéţă şi e aprópe timpulŭ, când vomŭ puté ḍice: »In Ungaria noi suntemŭ domnĭ.“

Acéstă vorbire sĕ fi deslănţuitŭ ura de rassă în poporaţiune, pretutindenea s'a auḍitŭ esprimându-se dorinţa: Oh, de-ar veni odată Rusulŭ aci, pentru ca sĕ se ivéscă o lume mai bună! Tribunalulŭ r. din Sătmarŭ ordonà în urma acestei denunţărĭ cercetare contra lui Dr. Lucaciu pe temeiulŭ § 172 din causă de aţiţare şi în acelaşĭ timpŭ deţinerea agitatorului, spre a-lŭ împedeca de a mai influinţa pe poporulŭ nesciutorŭ ce'i este orbesce devotatŭ şi de a îngreuia astfelŭ cercetarea. Dr. Lucaciu a apelatŭ contra acestei hotărîrĭ a tribunalului la Tabla r. şi declară în apelaţiunea sa, că învinovăţirea e o clevetire inventata de inimicii sĕi, în contra căreia elŭ, fiindŭ arestatŭ, nu se póte apĕră. Elŭ se provócă la martorĭ — mai alesŭ popĭ şi învĕţătorĭ — şi se îndoesce în fine, că judecătorii lumescĭ arŭ avé dreptulŭ sĕ judece asupra lui, deórece elŭ ca preotŭ catolicŭ e supusŭ drepturilorŭ canonice.

Din acestŭ raportŭ nu reese altceva, decâtŭ că Lucaciu e victima duşmanilorŭ sĕi, carĭ şi-au luatŭ refugiulŭ la denunţărĭ false, precum se póte convinge orĭcine, care a cetitŭ în procesulŭ-verbalŭ originalŭ întréga vorbire a d-lui Lucaciu ţinută în acea adunare şi a asemĕnat'o cu raportulŭ de mai susŭ. Mai reese de aci, că guvernulŭ unguresců calcă în picióre legea, numindŭ între Românĭ funcţionarĭ, carĭ nu sciu românesce, folosindŭ apoi acéstă împrejurare pentru mĕsurile lui de terorisare. In fine reese de aci dorinţa d'a fi scăpaţĭ de Lucaciu aceia, carĭ din causa lui nu'şĭ puteau juca mendrele lorŭ de maghiarisare în comitatulŭ Sătmarului.

Cestiunea bulgară.

De Joi în sĕptĕmâna, trecută, ḍi în care Pórta primì rĕspunsulŭ Germaniei la propunerea sa de mijlocire privitóre la generalulŭ Ehrenroth, consiliulŭ de miniştri turcĭ deliberéză mai în fiecare ḍi pentru a lua o hotărîre, dér fără a puté ajunge la vre-unŭ resultatŭ. Acéstă nehotărîre provine negreşitŭ dela noua atitudine a grupei anti-rusescĭ. Intr'adevĕrŭ, o telegramă din Constantinopolŭ a »Agenţiei Havas« comunică, că Sâmbătă Englitera, Austria şi Italia facură sĕ înţelégă, décă nu chiar declarară categoricŭ prin baronulŭ Blanc, că se opunŭ la trimiterea în Bulgaria a unui regentŭ séu locotenentŭ prinţiarŭ, orĭ care ar fi naţionalitatea sa.

Acéstă declaraţiune rĕspunde într'unŭ modŭ preventivŭ la demersulŭ ce trebuia sĕ facă Turcia în privinţa generalului Ehrenroth, şi din causa acésta o nouă întrunire a consiliului s'a ţinutŭ Duminecă, dér fără mai multă isbêndă. In sfîrşitŭ Sultanulŭ întrunì Lunĭ la Yildiz Kiosk consiliulŭ, şi étă că sosesce o altă scire, care este corolariulŭ semnificativŭ alŭ declaraţiei de mai susŭ.

Acéstă scire ḍice, că Englitera, Austria şi Italia au autorisatŭ pe agenţii lorŭ din Sofia sĕ aibă relaţiunĭ personale cu prinţulŭ Bulgariei, ceea ce se consideră ca o recunóscere a faptului îndeplinitŭ.

O altă causă a nehotărîrei Turcilorŭ este că nisce înalţĭ funcţionarĭ, carĭ îndrăsnescŭ puţinŭ sĕ vorbéscă, parŭ împărţiţĭ: unii arŭ voi o înţelegere turco-ruséscă, ceilalţĭ, mai puţinŭ numĕroşĭ, arŭ dori o înţelegere turco-englesésca, dér toţĭ recunoscŭ că Turcia e păcălită de Germania. Numai Sultanulŭ ar susţiné pe Germania.

„Agenţia Havas“ află în ultimulŭ momentŭ, că afară de declaraţiunea de mai susŭ, Englitera, Austria şi Italia suntŭ de acordŭ pentru a respinge şi propunerea care are de scopŭ a trimite o comisiă internaţională în Bulgaria.

Demonstraţiunea din Sofia.

Oficiosulŭ „Fremdenblatt“ din Viena ḍice, că demonstraţiunea din Sofia arată într'unŭ modŭ nendoiosŭ puterea partidului ce menţine pe prinţulŭ şi guvernulŭ; atacurile organului d-lui Karaveloff suntŭ de natură a apropia pe prinţŭ de naţiune. Dér patrioţii din Sofia ar face mai bine sĕ manifesteze devotamentulŭ lorŭ într'unŭ chipŭ mai puţinŭ violentŭ; scenele de pe strade nu suntŭ de locŭ în interesulŭ Bulgariei.

In Petersburg manifestaţia de Lunĭ la Sofia a produsŭ o impresiă rea; ea e socotită ca o încercare pentru a esercita o presiune electorală contra adversarilorŭ guvernului.

Unŭ manifestŭ alŭ contelui de Parisŭ.

O telegramă din Parisŭ cu data 14 Septemvre comunică, că într'unŭ manifestŭ, contele de Parisŭ, dândŭ instrucţiunile sale monarchiste, crede că sufragiulŭ universalŭ póte se readucă într'unŭ modŭ legalŭ monarchia; elŭ declară că monarchia va fi liberală, va restabili adevĕratulŭ regimŭ parlamentarŭ, va ridica într'unŭ modŭ pacînicŭ situaţiunea Franciei în Europa, va puté sĕ trateze cu puterile, va uşura într'unŭ modŭ simultanŭ sarcinile militare, carĭ strivescŭ Europa şi va readuce pacea religiósă şi pacea socială.

SCIRILE ḌILEI.

»Kolozsvár“ în articululŭ de fondŭ dela 12 Septemvre face o asemĕnare între adunările „Kulturegylet“-ului şi între alte feliurĭ de adunărĭ ale Saşilorŭ séu ale Românilorŭ. De sine se 'nţelege, că, după »Kolozsvar“, „Kulturegylet“-ulŭ este totulŭ în elŭ se oglindéză tótă „cultura“ şi totŭ „patriotismulŭ“ din lume. Când membrii acestei »societăţĭ de cultură“ se adună la olaltă, totdéuna facŭ o trébă »binecuvêntată“, ér „décă câţĭva agitatorĭ valahĭ se adună, d. es. în conferenţă la Sibiiu, ce facŭ?“ — se în-

trébă în fine „Kolozsvár«. — „Protestéză în hotărîriel lorŭ contra statului „maghiarŭ“ şi în petrecerile lorŭ îşĭ punŭ înainte ca semnŭ caracteristicŭ stindardulŭ unei patrie „streine“, cu roşu, galbenŭ, vênĕtŭ... Décă se adună la olaltă orĭ ce societate săséscă séu română — continuă totŭ „Kolozsvár“ — ei totdéuna demonstréză contra actualei constituţiunĭ ungurescĭ şi resultatulŭ este totdéuna amărîrea disposiţiunei spiritelorŭ“. — »Kolozsvár“ compară, vrêndŭ-nevrêndŭ, adunările „Kulturegyletului“ cu adunările politice. Ce va sĕ dică a nu avé consciinţa curată!

—x—

In ministeriulŭ de honvedĭ s'a datŭ de urma unei defraudărĭ de câteva mii florinĭ, comisă de căpitanulŭ Schmidler şi de maiorulŭ Tomisicĭ, carĭ au şi fostŭ arestaţĭ. Celŭ dintêiu s'a spêndzuratŭ în închisóre.

—x—

La ultimulŭ têrgŭ de vite din Sibiiu au fostŭ adunate 8000 oi, 1200 cai şi 10,000 boi şi vacĭ. S'au vêndutŭ 6900 oi, 548 cai şi 3023 boi şi vacĭ. Vêndarea adecă a fostŭ mai bună ca în anulŭ trecutŭ, dér preţurile mai slabe. Astfelŭ cei mai bunĭ boi s'au vêndutŭ cu 100 fl., părechea de vacĭ cu 40 fl. Caii au fostŭ peste totŭ slabĭ, cai tinerĭ n'au fostŭ de locŭ, preţurile lorŭ au variatŭ între 3 fl, pĕnĕ la 80 fl. Cumpĕrătorĭ streinĭ au fostŭ puţinĭ. Peste totŭ têrgulŭ a fostŭ mai slabŭ că celŭ din Maiu.

—x—

Cluşienii, particularĭ ca şi comuna, vrêu cu orĭ ce chipŭ sĕ se îmbogăţéscă cu ocasiunea mergerei Maiestăţii Sale acolo. Nu'i destulŭ că particularii cerŭ preţurĭ fabulóse pentru câteva ore de şedere în casele lorŭ, dér şi comuna nu vrea sĕ rĕmână mai pe josŭ. Locurile în tribunele ridicate de ea în patru părţĭ costă 5 fl, 4 fl., 3 fl., 2 fl. 50 cr., 1 fl 50 cr.. 1 fl. 20 cr., 1 fl. Trebue că streinii vorŭ crede, că în Ardealŭ umblă cânii cu florinĭ în códă, pe când şi ei sêrmanii simtŭ amarŭ sĕrăcia şi miseria.

—x—

Despre legătura dintre Kossuth şi Kulturegyletulŭ ardeleanŭ scrie „Ellenzék« Nr. 207 dela 13 Septemvre: »Intre marele nostru compatriotŭ şi între marea nóstră reuniune se întreţine o comunicaţiune continuă, întru câtŭ reuniunea îi trimite din casŭ în casŭ marelui patriotŭ ca membru fundatorŭ tóte publicaţiunile şi încunosciinţările sale. Raportulŭ anualŭ alŭ reuniunei tipăritŭ şi lucratŭ cu mare îngrijire s'a trimis erĭ de cătră cancelaria secretariatului lui Ludovicŭ Kossuth, care şi pe acéstă cale se póte continuu informa despre mişcările reuniunei, de care, precum adeseorĭ s'a esprimatŭ, se intereséză fórte viu“. — Ce ispravă!

—x—

In 7 Septemvre au arsŭ în Bistriţa în timpŭ de o oră trei case şi trei edificii economice. In 11 Septemvre au arsŭ în Orĕştia — se bănuesce că foculŭ a fostŭ pusŭ — şése case şi numeróse edificii economice, împreună cu 26 carĕ de fênŭ alŭ comunei; au peritŭ în flacărĭ şi câţĭva porcĭ şi pasĕrĭ de curte.

—x—

După rapórtele făcute în adunarea comitetului administrativŭ alŭ comitatului Braşovŭ, ţinută în sĕptĕmâna trecută, restanţa de dare pe acestŭ anŭ era la finele lunei Augustŭ de 83,608 fl. $96^1/_2$ cr., după ce din suma de 372,297 fl. $87^1/_2$ cr. datoriă de dare pe alŭ treilea cvartalŭ au incursŭ 288 688 fl. 91 cr. La finele aceleiaşĭ lunĭ erau în temniţa tribunalului din Braşovŭ 88 arestanţĭ, dintre carĭ 79 condamnaţĭ, 9 în cercetare.

Manevrele din Ardélŭ.

Pentru marele manevre din Ardélŭ, conducĕtorii lorŭ au datŭ operaţiunilorŭ ca basă următórea suposiţiune:

Corpulŭ VII (partea vestică) are de gândŭ sĕ înainteze în sudŭ de Mureşŭ din Banatŭ spre Sibiiu. Cavaleria sa care recunósce (brigada 7 de cavaleriă) ajunge la 14 Septemvre Dobra şi Grădiştea (în sudvestŭ de Grădişte. — Corpulŭ XII (partea ostică) se adună lângă Alba-Iulia—Sebeşŭ. Elŭ are sĕ respingă pe contrarŭ în Bănatŭ. Brigada 12 de caveleriă ajunge la Vinţulŭ de josŭ şi Şibişenĭ. Trupele corpului de ostŭ pórtă insemne albe.

Durata esercíţielorŭ e dela 16 până inclusive la 21 Septemvre. Cartierulŭ principalŭ se activéză la 14 Septemvre (în acéstă di sosesce acolo archiducele Albrecht) şi la 20 Septemvre se transferă la Orĕştiă. La manevre participă următórele corpurĭ de trupe: la partea vestică corpulŭ VII de armată, cu totulŭ 36 batalióne, $^1/_2$ companiă pionerĭ, 18 escadróne, 15 baterii şi $^1/_4$ din echipagiulŭ V de podurĭ de rĕsboiu. La partea ostică corpulŭ XII de armată, cu totulŭ 36 batalióne, $^1/_2$ companiă pionerĭ, 16 escadróne, 15 baterii şi $^1/_4$ din echipagiulŭ V de podurĭ de rĕsboiu.

Pentru transmiterea comandelorŭ la cele două părţĭ privitóre la disposiţiunile ce au sĕ fiă luate, a scirilorŭ, pregătirilorŭ, încvartirărilorŭ, resp. tăbărîrei trupelorŭ, nutrirei lorŭ ş. a. s'au luatŭ cele mai întinse mĕsurĭ. Din disposiţiunile luate de conducerea supremă a manevrelorŭ se vede nisuinţa, de a oferi unŭ tablou câtŭ se póte de fidelŭ alŭ seriosităţii casului; aşa e mai alesŭ comunicaţiunea între cele două părţĭ contrare e mărginită tocmai ca şi în timpŭ de rĕsboiu numai la ceea ce e mai necesarŭ şi numai prin parlamentarĭ se póte mijloci. Liniile de demarcaţiă ce s'arŭ desemna de conducerea manevrelorŭ nu e ertatŭ sĕ fiă trecută înainte de órele 5 în diua următóre. Statulŭ majorŭ alŭ conducerei manevrelorŭ pórtă insemne verdĭ de câmpŭ, ca şi arbitri şi ajutorii de arbitri.

Aniversarea luărei Griviţei la Sinaia.

La dejunulŭ ce s'a datŭ în diua de 30 Augustŭ la Sinaia, la care au luatŭ parte împreună cu trupele Regele şi Regina României, mama Regelui Principesa de Hohenzollern şi óspeţii invitaţĭ în numĕrŭ de peste 90, Regele rostì următórea vorbire:

»Mândru póte fi unŭ poporŭ, o armată carĭ au împodobitŭ istoria lorŭ prin fapte rĕsboinice; ele suntŭ o dovadă de tăriă, care impune unŭ îndemnŭ puternicŭ de a pădi ce a fostŭ câştigatŭ prin jertfe. Serbămŭ dér astădĭ cu viă recunoscinţă a 10-a aniversare a isbândei dela Griviţa, acestŭ vrednicŭ botezŭ de focŭ alŭ oştirei nóstre, care a reînviatŭ vechile virtuţĭ militare ale Romanilorŭ. Pentru voi, vênătorii, diua de 30 Augustŭ trebue sĕ fiă deosebitŭ scumpă, fiindŭ-că prin vitejia fraţilorŭ voştri renumele vostru s'a întemeiatŭ; din sângele cu care au udatŭ întăririle dela Plevna, neatêrnarea României a rĕsăritŭ! Armata, prin purtarea sa bărbătéscă, a împlinitŭ visulŭ multorŭ generaţiunĭ, a asiguratŭ viitorulŭ şi a atrasŭ dragostea şi încrederea naţiunei. Marea şi frumósa posiţiă care oşténulŭ românŭ a dobândit'o pe câmpiele Bulgariei, are sfânta datoriă de a o păstra neatinsă şi de a fi de a pururea braţulŭ şi scutulŭ Patriei. Convinsŭ că oştirea va rĕmâné în tóte împrejurările falŭ ţĕrei, ridicŭ acestŭ paharŭ în amintirea eroilorŭ cădŭţĭ şi în sănĕtatea apĕrătorilorŭ României. Sĕ trăiéscă armata!«

Cuvintele Majestăţii Sale fură desŭ întrerupte şi acoperite de aclamările entusiaste ale învitaţilorŭ şi ale trupei, carĭ îşĭ părăsiseră mesele aşedate lângă pavilionŭ, unde şĭ luau dejunulŭ, spre a asculta de aprópe Augusta cuvêntare.

După acésta, d. generalŭ Budiştéanu, loco-ţiitorulŭ comandantului corpului II de armată, rostì următórele cuvinte:

»Diua de 30 Augustŭ este o sdevĕrată sĕrbătóre, pentru că dênsa ne amintesce că, după vécurĭ de desarmare şi de o viéţă amorţită, a fostŭ datŭ Principelui Carolŭ, suntŭ astădĭ 10 anĭ, de a rearma pe Românĭ şi de a-le redeştepta în inimă vitejia străbună! Este o sĕrbătóre pentru că e aniversarea legăturei dintre Tronŭ şi armată, făcută pe câmpulŭ de luptă! Este sĕrbătóre, pentru că sângele vĕrsatŭ a datŭ ţĕrei independenţa şi Principelui Carolŭ, dela Plevna, o corónă de Rege, făcută din oţelulŭ tunurilorŭ vrăşmaşului. Acéstă sĕrbătóre va însemna în istoriă paşii noştri către mărirea Patriei şi va face ca numele Majestăţei Vóstre sĕ strălucéscă în vécurĭ Trăiéscă M. S. Regele! Trăiéscă M. S. Regina! Trăiéscă A. S. R. Principesa Mamă!«.

Vii aclamărĭ primiră cuvintele generalului Budişteanu.

D. maiorŭ Lipanŭ, comandantulŭ batalionului 3 vênătorĭ, pronunţă după acésta următórele cuvinte:

Sire! Diua de 30 Augustŭ este fórte scumpă pentru Românĭ, căcĭ în acéstă di, după mai mulţĭ seculĭ de amorţire, armata română, sub conducerea Majestăţei Vóstre, a doveditŭ lumei vitejia sa. Insufleţită de iubire şi devotamentŭ, armata Vĕ uréză Vouĕ, Sire, şi M. S. Regina anĭ mulţĭ şi fericiţĭ. Sĕ trăiţĭ, Sire, Sĕ trăiéscă M. Sa Regina! Sĕ trăiéscă A. S. R. Augusta Vóstră mamă, Principesa Iosefina de Hohenzollern.

In urmă, d. colonelŭ în reservă Teodorŭ Văcărescu, autorulŭ »Istoriei resbelului Turco-Românŭ«, a luatŭ cuvêntulŭ şi a rostitŭ următórele:

Sire, Dómnă, Alteţă Regală! Ca alcătuitorŭ alŭ unei scrierĭ, care a avutŭ fericirea a fi bine primită de cameradii mei din armată, şi ca păstrătorŭ de letopisiţii, cum dicea bĕtrânii, alŭ ultimului nostru rĕsboiu, mi s'a datŭ de Rege înaltulŭ ordinŭ a rosti câteva cuvinte la acéstă serbare. De 17 dile se împlinise, la 30 Augustŭ 1877, 282 de anĭ de când ostaşii românĭ, avêndŭ în fruntea lorŭ pe unulŭ din cei mai marĭ şi mai vitejĭ Domnĭ, carĭ au stăpânitŭ acéstă ţéră, sĕ rĕsboiseră cu Turcii pe dealurile şi pe văile dela Călugărenĭ, şi dobêndiseră neperitóre gloriă. Aprópe trei vécurĭ stătŭ ruginită agera şi ascuţita pală strămoşéscă dela Călugărenĭ, până când Dumnedeéscă proniă trimise Românilorŭ unŭ domnŭ rĕsboinicŭ ca Mihaiu Viteazulŭ, ca dênsulŭ priceputŭ, povĕţuitorŭ de oştĭ, şi, mai fericitŭ decâtŭ dênsulŭ, cumpĕtosŭ şi înţeleptŭ întemeiătorŭ alŭ Crăiei românescĭ. La porunca acestui domnŭ, oştenii

---

FOILETONU.

O escursiune la Sinaia.

(Urmare şi fine.*)

Câte va picăturĭ de plóiă ne silesce sĕ căutămŭ adăpostire în vila din apropierea podului, schimbată în cofetăriă. Cei flămândĭ profitară de ocasiunea ce li se înfăţişa, spre a-şĭ amorţi fómea pentru câte-va momente. Dér sórele nu 'ntârdià de-a reapăré şi noi, suindŭ drumulŭ în zigzagŭ croitŭ pe dealulŭ ce se 'nalţă d'asupra mânăstirei, nu 'ntârdiarămŭ de-a sosi în faţa pavilionului ridicatŭ pentru serbare.

O scară în spirală conduce din şosea până la intrarea în pavilionŭ: o arcadă avêndŭ d'asupra-i inscripţiunile rĕsbóielorŭ, strînsă între două turnurĭ pătrate pe carĭ fîlfăe cu mândriă tricolorulŭ românescŭ. De o parte şi de alta piramide artistice formate din armele diferitelorŭ corpurĭ. Pavilionulŭ e 'n formă dreptunghiulară, cu laturea din fundŭ alcătuită din mai multe linii frânte simetricŭ, avêndŭ în mijlocŭ, pe unŭ fondŭ de draperiă în culorile naţionale şi 'nfăţişândŭ marca ţĕrii, portretele Suveranilorŭ. Piedestálele, stêlpii, păreţii şi parapetulŭ pavilionului suntŭ tapetaţĭ cu muşchiu în două nuanţe, formândŭ felurite desemnurĭ. Intre stêlpĭ, prin sêrma ce se 'ncrucişéză dela unulŭ la altulŭ, ţinêndŭ locŭ de păreţĭ, se împletesce monograma părechei regale (C E) asemenea lucrată în muşchiu. Şi pretutindenĭ placarde albe cu diferite inscripţiunĭ şi steguleţe tricolore.

După acestŭ pavilionŭ, unŭ vastŭ umbrarŭ de bradŭ adăposteşce mesele soldaţilorŭ, ale cărorŭ barace suntŭ înşirate una lângă alta pe ambele laturĭ. Tóte suntŭ frumosŭ căptuşite cu muşchiu în diferite nuanţe, alcătuindŭ diferite figurĭ, una mai originală decâtŭ alta şi tocmai pentru acésta presintândŭ aspectulŭ celŭ mai pitorescŭ. Publiculŭ nu lipsì d'a cerceta nicĭ interiorulŭ baracelorŭ, a cărorŭ ordine şi curăţeniă nu lăsa nimicŭ de doritŭ.

De pe acestŭ platou privirea domină Sinaia şi 'n departe valea Prahovei. In stânga mănăstirea cu îndoitele sale curţĭ, bisericĭ şi zidirĭ; mai la vale Prahova şi dincolo rĕutăciósa Vale Rea mugindŭ la pólele „Cumpĕtului“; în faţă oraşulŭ, ce-şĭ înşirue numerósele-i vile cochete d'a lungulŭ şoselei naţionale, şi cursulŭ capriţiosŭ alŭ Prahovei ce se pierde 'n adêncimea prăpăstióselorŭ Orăţii; în stânga, rîpa, dincolo de care se înalţă „Furnica“ şi „Virfulŭ cu dorŭ,“ care ne opreşce d'a vedé altceva decâtŭ albastrulŭ înaltŭ alŭ Cerului.

Cornistulŭ anunţândŭ apropierea Suveranilorŭ, ne sustrage contemplaţiunei nóstre. Sosescŭ generalĭ, ambasadorĭ, persóne oficiale. Urméză damele de onóre, în costume simple ţĕrănescĭ, precedândŭ echipagele regale carĭ se ivescŭ la cotitura drumului. Suveranii descindŭ, musica cântă, soldaţii înşiruiţĭ în spalirŭ pe totŭ parcursulŭ treptelorŭ scotŭ rĕsunătore strigăte de »ura!« Străinii se'ndésă spre pavilionŭ. Unŭ Ungurŭ observă prietenului ce'lŭ însoţia, în limba lui Atilla: »E popularŭ Regele Românilorŭ. — Da, pentru că e alesŭ de poporŭ,“ esplică celălaltŭ în naivitatea sa.

Intre acestea, totŭ întreţinêndu-se cu diferitele persóne civile şi militare invitate a lua parte la prândŭ, Suveranii îşĭ ocupă locurile ce li se reservase în fundŭ, la mijloculŭ mesei în formă de potcóvă, ce ocolia interiorulŭ pavilionului.

Nedoritorĭ d'a jindui la mâncarea altora, ne grăbirămŭ a descinde ca sĕ facemŭ şi noi acelaşĭ lucru. Cei carĭ au avutŭ norocita ideă d'a-şĭ procura dela arangiatorulŭ escursiunei şi unŭ biletŭ de prândŭ, mâncară bine şi eftinŭ. Ceilalţĭ plătiră scumpŭ serviciulŭ celŭ mai prostŭ.

După masă părerile se împărţiră: unii reluară drumulŭ spre barace, unde se întinsese o horă câtŭ tóte dilele, la care însăşĭ Regina a luatŭ parte, spre nedescrisa mulţămire generală; alţii, după ce visitară admirabila instalare hidroterapeutică a Eforiei, intrară'n tocmélă cu ţĕrancele ce espusese spre vêndare, pe alea promenadei, lăvicere frumosŭ ţesute cu florĭ măestrite, cămĕşĭ albe cusute cu arnicĭ, ii subţirĭ brodate cu fluturĭ şi mătase, vĕlnice şi fote lucrate cu firŭ galbenŭ şi albŭ, marame de borangicŭ cu betélă şi ştergare cu rîurĭ în tóte feţele; ér alţii porniră prin oraşŭ voindŭ s'admire cu deamĕruntulŭ încântătórele vile ce aristocraţia şi plutocraţia bucuresceană şĭ-au duratŭ aci de dece anĭ încóce.

In aceste îndeletnicirĭ diua trecù pe nesimţite Spre séră norii, de a cărorŭ tristă înfăţişare nu furămŭ scutiţĭ mai tótă diua, îşĭ reîncepură meseria lorŭ de cernătorĭ de apă, silindu ne a ne strînge pe terasa hotelului-restaurantŭ Kirschner, unulŭ din cele dintâiu ca reputaţiă, însĕ din cele din urmă ca serviţiu. D'altfelŭ întreprenorulŭ e unŭ némţŭ prea cum se cade, care are nenorocita ideă de a se sluji cu Evrei fórte obrasnicĭ, cu tóte că aci se ospĕtéză lumea elegantă.

Intre dulcĭ convorbirĭ prietenescĭ şi vehemente lecţiunĭ de bună cuviinţă date chelnerilorŭ, sosesce ora când trebuia sĕ mergemŭ a vedé retragerea militară cu torţe şi Castelulŭ Peleşului în plină lumină electrică. Dincolo de mănăstire, dărirămŭ pe délŭ luminele torţelorŭ, ce ajungeau păn' la noi împreună cu notele musicei, care suna retragerea.

Inaintea nóstră, printre bradĭ, licăriau aburĭ albĭ ce zugrăviau vêrfurile lorŭ şi în susŭ aerulŭ umedŭ alŭ unei nopţĭ ploióse, cu o lumină de culórea fulgerului. Dela podulŭ Peleşului spectacolulŭ era uimitorŭ. Dece lampe electrice cu globurĭ mate, împrăştiate la distanţă, în faţa şi în giurulŭ palatului, dau acestuia unŭ aspectŭ într'adevĕrŭ feericŭ. Inaintarămŭ până la Corpulŭ de

---

*) Vedĭ Nr. trecutŭ.

românî năvăliră la Griviţa asupra soldaţiloră lui Osmanŭ cu aceeaşŭ vitejiă cu care deteră năvală la Călugărenî oştenii lui Mihaiu asupra neenumĕrateloră ordii ale vizirului Sinan.

Cu deopotrivă recunoscinţă către cerŭ şi cu deopotrivă mândriă naţională împreunămŭ în inima nóstră aceste două gloriόse date ale istoriei nóstre, carî cadŭ în aceeaşî lună: 13 Augustŭ 1595 şi 30 Augustŭ 1877; căcî, la trei vécurî depărtare, ele dovedescŭ că Românulŭ nu scade, ci sporesce şi orî câtŭ de îndelungî sĕ fiă vremile, orî câtŭ de turburate întêmplările, bărbăţia şi virtutea oşteanului românŭ este aceeaşî, şi scie purúrea a-şî face datoria către patriă şi către tronŭ.

Sĕ ne unimŭ dér cu toţii şi într'unŭ glasŭ sĕ strigămŭ: Trăiéscă Regele Carolŭ I, căpitanulŭ care a intineritŭ gloria armeloră române şi a făcutŭ sĕ înverḑéscă érăşî în giurulŭ stégurilorŭ nóstre dafinii biruinţei! Trăiéscă Regina Elisabeta, duiósa mângăitóre a ostaşilorŭ răniţî în rĕsboiu! Trăiéscă Alteţa Sa Regală Principesa Iosefina de Hohenzollern, care serbéză acéstă ḑi în mijloculŭ nostru, dulce şi iubită mamă, care a născutŭ, a crescutŭ şi a hărăḑitŭ poporului românŭ pe eroulŭ dela Griviţa şi dela Plevna!"

La acestŭ dejunŭ comunŭ au luatŭ parte între alţî invitaţî: Exc. Sa d. Busch, ministrulŭ Germaniei, Exc Sa Sir Franck Lascelles, ministrulŭ Angliei, şi Lady Lascelles, Exc. Sa comitele Goluchowski, ministrulŭ Austro-Ungariei, Exc. Sa d. Rajevisch, ministrulŭ Serbiei, Exc. Sa Marquisul Del Moral, ministrulŭ Spaniei etc.

Raportulŭ*)

primului secretarŭ Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ, către On. comitetŭ de ajutorare cu abecedare şi legendare a eleviloră sĕracî dela scólele române rurale, cu reşedinţa în Rodna veche, Transilvania.

On. Comitetŭ! La începutulŭ anului scolasticŭ 1886/7, se gândì primulŭ secretarŭ alŭ acestui Comitetŭ, care atuncî era învĕţătorŭ alŭ scólei române din Sâncelŭ, lângă Blaşiu, cum s'ar puté face ca elevii scóleloră române rurale sĕ nu fie lipsiţî de cele mai necesare cărţî de învĕţămêntŭ: de abecedare şi legendare? A meditatŭ multŭ asupra lucrului, a întrebatŭ în drépta şi în stânga, unde? ce s'a făcutŭ în astă causă? şi a venitŭ la convingerea, că chiar în astă privinţă s'a făcutŭ atâtŭ de puţinŭ, încâtŭ putemŭ ḑice că nu s'a făcutŭ nimicŭ. A mai făcutŭ trista esperienţă, că la multe şcóle române rurale maioritatea eleviloră suntŭ lipsiţî de mijlócele prin carî sĕ pótă ajunge la cerésca înpĕrăţiă a scrisŭ-cetitului, suntŭ lipsiţî de abecedare şi legendare, spre ruşinea veacului în care trăimŭ. S'a gânditŭ, că óre ce póte fi causa de conducĕtorii destineloră naţiunei nóstre s'au cugetatŭ atâtŭ de puţinŭ asupra acestei teme atâtŭ de adêncŭ tăietóre în viéţa culturală a poporului nostru multŭ cercatŭ, dela a cărei resolvire folositóre atêrnă în mare parte succesulŭ binefăcĕtorŭ alŭ învĕţămêntului şi instrucţiunei poporale? Căcî, şi-a ḑis acestŭ raportorŭ, décă în adevĕrŭ am dori progresarea neamului nostru, ar trebui ca fiecare din noi sĕ se intereseze de acéstă causă, ar trebui ca fiecare, în cerculŭ sĕu de activitate, sĕ tindă la luminarea acelora, carî mâne — poimâne vorŭ fi urmaşii noştri, vor forma continuitatea genului, ca membri ai naţiunei nóstre celei atâtŭ de părăsite de sórte.

Vĕḑêndŭ însĕ trista stare în care se află maioritatea eleviloră scóleloră nóstre rurale, creḑêndŭ că orî-ce întârḑiare la curarea rĕului ar fi unŭ pĕcatŭ strigătorŭ la cerŭ; vĕḑêndŭ că alţî membri de ai scumpei nóstre naţiunî suntŭ atâtŭ de ocupaţî şi îngreunaţî cu alte afacerî încâtŭ — causa acésta — deşi, după mine, ar merita cea mai mare atenţiune, suntŭ siliţî deocamdată a-o lăsa altora; creḑêndŭ că nu voiu comite unŭ pĕcatŭ strigătorŭ la cerŭ, décă voiu apela la marinimositatea buniloră connaţionalî, m'am pusŭ, la începutulŭ anului scolasticŭ 1886/7, şi amŭ făcutŭ unŭ apelŭ publicŭ in tóte foile nóstre de dincóce, în care m'am rugatŭ, ca fiăcare, după voinţă şi putinţă sĕ contribue câte ceva pentru crearea unui fondŭ, din care sĕ se provadă în modŭ gratuitŭ elevii sĕracî ai scóleloră române rurale cu abecedare şi legendare. Asemenea rugasemŭ în acelŭ Apelŭ pe d-nii învĕţătorî sĕ-mî notifice: ce cărţî folosescŭ? de care autorŭ? li suntŭ impuse, orî le folosescŭ ca cele mai bune după convingerea d-lorŭ? de câte esemplare arŭ avé lipsă pentru săracii elevî ai scólei ce o conducŭ?

Şi apelului aceluia numai decâtŭ au începutŭ a rĕspunde unii binesimţitorî, parte felicitândŭ ideea, parte contribuindŭ câte ceva, parte arătândŭ lipsele de carî suntŭ bântuite unele scóle, de unde m'am convinsŭ că apelulŭ meu a fostŭ cetitŭ şi apreţiatŭ baremî în parte.

Ocupândŭ apoi postulŭ de învĕţătorŭ alŭ scólei române de aci, ca sĕ potŭ lucra mai cu succesŭ la opera începută, mî-am comunicatŭ ideile cu d-vóstră şi v'am rugatŭ ca toţî în companiă sĕ formămŭ unŭ comitetŭ spre acelŭ scopŭ, care va purta numele:

Comitetulŭ de ajutorare cu abecedare şi legendare a eleviloră sĕracî dela scólele rurale române de sub coróna St. Stefanŭ. In acestŭ comitetŭ mi s'a oferitŭ onorificulŭ postŭ de secretarŭ primarŭ, împuternicitŭ fiindŭ a aduna însu-mî ofrandele, din care în conţelegere cu d-lŭ Preşedinte şi cu domnii membri ai acestui comitetŭ, voiu aduce şi distribui cărţile de lipsă şi voiu purta evidenţă despre totŭ ce se referesce la acestŭ fondŭ.

Acum, vĕḑêndŭ că de unŭ timpŭ încóce nu ne mai sosesce nimicŭ referitorŭ la acestŭ fondŭ, vĕḑêndŭ că amŭ ajunsŭ deja şi la încheiarea anului scolasticŭ 1886/7, sunt liberŭ a-mî da sémă de totŭ ce s'a întêmplatŭ în acéstă causă, din Septemvre 1886 până la finea lui Iuniu 1887.

I. Banî au incursŭ dela următorii binefăcĕtorî: a) înainte de constituirea Comitetului: D-nii 1. Nicolau Rusanŭ, mare posesorŭ în Sâncelŭ 1 fl.; 2. Elie Doppŭ, adjunctŭ de ingineră în Sâncelŭ 1 fl. 10 cr.; 3. Dănilă Gaborŭ, adjunctŭ de ingineră în Sâncelŭ 1 fl.; 4. Petru Lenghelŭ adjunctŭ de ingineră în Sâncelŭ 1 fl.; 5. Ein Unbekanter 20 cr.; 6. Ionŭ Frăţilă primarŭ comunalŭ în Sâncelŭ 1 fl.; 7. Artemiu Blăjanŭ preotŭ în Obrejea Têrnav. 1 fl; 8. Ionŭ Filipŭ preotŭ gr. cat. în Libotinŭ 1 fl.; 9. Dr. Ionŭ Popŭ de Bichisŭ med. de reg. în Sibiiu 1 fl.; 10. Redacţiunea dela „Ludimagister« în Reciţa 50 cr.; 11. Aronŭ Lupeanŭ amploiatŭ militarŭ la diricţiunea de geniu în Przemysl 1 fl.; 12. I. Popŭ Reteganulŭ 1 fl. 45 cr.; 13. Constantinŭ Iuga preotŭ în Negrilescî 30 cr.; 14. Ionŭ Olteanŭ notarŭ cerc. în Negrilescî 40 cr.; 15. Nicolau Mihăescu învĕţătorŭ în Negrilescî 31 cr.; 16. Vasiliu Bodea preotŭ în Negrilescî 24 cr.; 17. Vasiliu Gaborfi subnotarŭ în Negrilescî 20 cr,; 18. Nicolau Vladŭ economŭ în Negrilescî 20 cr.: 19. Biserica gr. cat. din Negrilescî 20 cr. 20. Ionŭ Marcu preotŭ în Viena (Augustineum) 1 fl.; 21. Emanuilŭ Ungureanŭ advocatŭ în Timişóra 5 fl.; 22. Dómna Teresia Zsianu în Reşiţa 1 fl.; 23. D-şórele: Dora Bălănescu în Reşiţa 1 fl.; 24. Sofia Nicolaevitsch 1 fl.; 25. Ida Crenianŭ 1 fl.: Caterina Nicolaevitsch 1 fl.; D-nii: 27. Gregoriu Drăghiciu 1 fl.; 28. Iosifŭ Pocreanŭ 1 fl.; 29. Simionŭ Pătăşanŭ 50 cr.; 30. Petru Jivi 30 cr.; 31. Iuliu Crăciunŭ 1 fl.; 32. Carolŭ Janu 50 cr.; 33. Mihaiu Savescu 50 cr. (toţî din Reşiţa) 34. St. d-nă colectantă Lucreţia Frenţŭ 1 fl.; 35. Petru Mohorŭ înv. în Tutova (România) 80 cr. Suma 30 fl. 70.

(Va urma.)

*) Celelalte ḑiare suntŭ rugate a reproduce acestŭ raportŭ. I. P. R.

SCIRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

DEVA, 16 Septemvre. — Maiestatea Sa a sositŭ erî înainte de améḑî şi a fostŭ cu însufleţire primitŭ. La salutarea episcopului greco-catolicŭ, ḑise Maiestatea Sa că-i va face orîcând bucuriă de a auḑi, că activitatea clerului urmăresce numai ţînta a cultiva cu zelŭ la credincioşî, pe lângă cerinţa vieţii religióse, fidelitatea către tronŭ, fidelitatea şi alipirea către patriă şi către legile sale, şi concordia frăţéscă între tóte confesiunile şi naţionalităţile. La salutarea membriloră preoţimei greco-orientale rĕspunse Maiestatea Sa, că aştéptă ca ea, avêndŭ înaintea ochiloră numai chemarea preoţéscă, sĕ cultive prin esemplulŭ şi prin influinţa ei la credincioşî numai fidelitatea către tronŭ, simţĕmintele religióse şi patriotice, concordia frăţéscă şi prin acésta sĕ se facă vrednică de recunoscinţa mea precum şi de graţia mea mai departe. La salutarea fişpanului Pogany rĕspunse Maiestatea Sa, că vrea sĕ créḑă, cumcă întréga poporaţiune fără deosebire de religiune şi de naţionalitate emuléză şi în cultivarea concordiei frăţescî, ca şi în iubirea şi alipirea către patriă. Séra a fostŭ strălucitŭ iluminatŭ oraşulŭ.

Necrologŭ. *Ioanŭ G. Moldoveanu*, comerciantŭ în Brăila, după o scurtă suferinţă, împărtăşitŭ cu sf. taine, încetă din viéţă Joi în 3 (15) Sept. la 11 óre séra în etate de 35 anî. Despre acéstă tristă perdere încunosciinţéză pe tóte rudeniile şi pe toţî cunoscuţii rĕposatului neconsolabila sa soţiă, tată, frate, surorî, nepoţî, nepóte, cumnaţî şi cumnate. Rĕmăşiţele pământescî se vorŭ ridica din casele D-nei Paraschiva N. Navrea (Scheiu, Tocile Nr. 525) şi se vorŭ înmormênta în cimitirulŭ bisericei sf. Treimî de pe Tocile Sâmbătă la 5 (17) Septemvre la 4 óre p. m. — Braşovŭ, în 4 (16) Septemvre 1887.

Fiă-i ţĕrêna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, şi în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

---

gardă, plóia ce începuse a răpăi cu putere oprindu-ne d'a merge mai departe, De aicî, întorcêndu-ne înapoi, coborîrămŭ în albia Peleşului, unde suntŭ instalate aparatele iluminatului electricŭ. Aicî admirămŭ curăţenia maşineloră şi grăsimea piramidală a directorului usinei; apoi, abia adăpostiţî de plóiă sub diafanele nóstre umbrele, coborîrămŭ spre oraşŭ. Depărtându-ne întunereculŭ devenia din ce în ce mai desŭ, şi eşiţî din curtea mănăstirii, pe unde este comunicaţiunea, abia găsirămŭ poteca ce cobóră la fântâna din capulŭ promenadei. In schimbŭ, cu atâtŭ mai frumosŭ ne apărù spectacolulŭ ce ni-lŭ înfăţişa oraşulŭ, care nu mai era altŭ, prin obscuritatea aburósă a nopţii decâtŭ unŭ câmpŭ de stele la piciórele nóstre în lipsa unui asemenea d'asupra capeteloră nóstre.

Dér plóia nu ne îngădui sĕ admirămŭ mai îndelungŭ nesfârşita varietate de luminî, ce se perdeau accidentatŭ în zarea îndepărtată, perdută în umbra munţiloră şi în întunecimea văiloră, şi coborîrămŭ cu părere de rĕu spre hotelŭ, unde nu mai găsirămŭ pe nimenî dintr'ai noştri. Dibuindŭ prin întunereculŭ celŭ mare pe care semi-lumina câtorva slabe felinare nu-lŭ făcea decâtŭ şi mai negru, şi, după ce nicî în vastitatea hotelului Caraimanŭ nu ne regăsirămŭ tovarăşii de drumŭ, coborîrămŭ la gară. Vagónele înşiruite la peronŭ şi ocupate de multŭ de către óspeţii pe carî o ḑi de negrije îi obosise până a-i face sĕ cadă în braţele somnului, aveau aspectulŭ unorŭ dormitóre ambulante. Cu greutate ne găsirămŭ şi noi câte unŭ locŭ şi, reflectândŭ somnuroşî asupra zădărniciiloră lumescî, ajunserămŭ la Braşovŭ fără nicî unŭ accidentŭ.

Caros.

---

(53) **Misterele Veneţiei.**

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

XVIII

Tribunalulŭ Avogadoriloră.

Carlo Bembo îi ḑise:

— Visitele pe carî le ai făcutŭ în nóptea d'alaltăerî şi erî nópte prisonierului, le-ai făcutŭ după cum prescrie regulamentulŭ?

— Da, Escelenţă, rĕspunse ofiţerulŭ.

— Şi la fiecare visită ai pututŭ sĕ constaţi identitatea prisonierului?

Ofiţerulŭ scia bine, ce primejdii îndura elŭ décă spunea adevĕrulŭ, fiindŭ că se putea întêmpla ca chiar în nóptea aceea sĕ facă cunoscinţă cu canalulŭ Orfano. De aceea nu desminţi pe temniţerulŭ Nello.

— Orîcând m'am presintatŭ aci — ḑise elŭ — am luatŭ libertatea sĕ întrebŭ pe domnulŭ podestatŭ, care era bolnavŭ, cum merge cu sănĕtatea şi d sa mî-a rĕspunsŭ totdéuna cu bunăvoinţă.

— Bine! declară bĕtrânulŭ Bembo.

Intorcêndu-se apoi către podestatŭ îlŭ întrebà:

— Martinengo, binevoesce de-mî spune décă recunoscî de adevĕrate faptele astfelŭ cum au fostŭ spuse de temniţerulŭ Nello şi de inspectorulŭ de serviciu?

— Da, veḑî bine! rĕspunse Martinengo. — Sĕ-mî daţî însĕ voe sĕ vĕ observŭ, că numai ca sĕ fiu curtenitorŭ consimţŭ ca sĕ rĕspund întrebăriloră d-vóstră. Pentru nu sciu care motivŭ — fiindŭ că nu v'aţî explicatŭ — pretindeţî că am eşitŭ din temniţă erî, mi se pare. Ca sĕ stabiliţî adevĕrulŭ, faceţî o anchetă. Asta vĕ privesce, însĕ, în consciinţă, eu trebue sĕ vĕ ajutŭ într'o lucrare care mĕ lovesce?

Cu vorbele acestea se sfirşî interogatoriulŭ. Bĕtrânulŭ Carlo Bembo se retrase în palatulŭ sĕu, după ce convocà la domiciliu şi pentru a doua ḑi din vreme nu numai Consiliulŭ celorŭ ḑece, dér Senatulŭ întregŭ, pentru ca sĕ delibereze şi sĕ ia o hotărîre în afacerea acésta gravă.

In Senatŭ discuţia fuse furtunósă. Deocamdată se stabilise două curenturî de opinii contrarii: a prietiniloră lui Martinengo şi a adversariloră lui. Dela mórtea celoră doi Foscari, vrăjmaşii podestatului se înmulţiseră. Acum când s'ajunsese scopulŭ politicŭ, fiecare începù sĕ aibă milă şi sĕ se întórcă împotriva celorŭ carî fuseseră uneltele acestorŭ maşinaţiunî scârbóse. Fiecare ḑicea că numai din pricina prigoniriloră lui Loredano şi intrigiloră podestatului Padovei căḑuse Casa ilustră a lui Foscari.

Insĕ afară de partidele acestea două carî bucurosŭ ar fi absolvitŭ séu osânditŭ pe Martinengo mai dinainte, mai era centrulŭ, ca sĕ ḑicemŭ astfelŭ, care represinta opinia de mijlocŭ a Senatului.

Partidulŭ acesta era celŭ mai numĕrosŭ. Elŭ representa porţiunea cea mai moderată din Senatŭ şi póte chiar cea mai politică, fiindŭ că era totŭ într'o vreme cea mai puţinŭ pasionată şi cea mai puţinŭ impresionabilă, cea mai puţinŭ nervósă, décă voiţî.

Centrulŭ vĕḑuse totdéuna cu ochî rĕi procesulŭ intentatŭ lui Martinengo. In egoismulŭ lorŭ politicŭ senatorii vorbeau astfelŭ:

— Trebue sĕ ne ferimŭ sĕ atingemŭ cumva pe unulŭ dintr'ai noştri. Toţî patricienii, alŭ căroră nume este inscrisŭ în cartea nóstră de aurŭ, forméză o corónă a Veneţiei. Nimenî n'o póte atinge fără sĕ nu i-se întêmple nimicŭ. Décă îi sdrobiţî o flóre, coróna se strică şi se spulberă. Décă interesulŭ justiţiei cere, negreşitŭ că vinovatulŭ trebue lovitŭ, afle-se elŭ în orî-ce locŭ, fiă elŭ orî câtŭ de susŭ pusŭ.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Septemvre st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	100 32
Rentă de hârtiă 5%	87.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 59
Bonurĭ rurale ungare	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20
Bonurĭ rurale transilvane	104 30
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100. —
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.40
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 —
Renta de hărtiă austriacă	81 15
Renta de arg. austr.	82.65
Renta de aurŭ austr.	112 85
Losurile din 1860	136.—
Acţiunile băncei austro-ungare	884 —
Act. băncei de creditŭ ung.	287.50
Act. băncei de creditŭ austr.	282.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 imp. germ.	61 50
Londra 10 Livres sterlinge	125 90

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 1 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$91^1/_2$	$92^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	$95^1/_4$	$95^3/_4$
» convert. (6%)	$89^3/_4$	$90^1/_4$
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	$104^3/_4$	$105^1/_2$
» „ „ (5%)	$89^1/_2$	$90^1/_4$
» » urban (7%)	$103^1/_4$	$103^3/_4$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87^1/_2$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.—	$14.^1/_4$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 16 Septemvre st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8.66	Vênd.	8.68
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9 94	»	9.98
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.27
Imperialĭ	»	10.21	»	10.26
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	$111.^1/_2$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Peşta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ accelerătŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peşta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amédĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.